

RESPONS

Svik og suksess

**CHRISTIAN ANTON
SMEDSHAUG**

daglig leder i AgriAnalyse

Bjørn Egil Flø beskriver et Bygde-Norge med økende mismot, som føler seg forlatt av en hovedstadselite med økonomisk og kulturelt hegemoni, i et land der også geografisk ulikhet øker.

Dette er ikke vanskelig å dokumentere etter fire år med store reformer preget av endringer i kommune-, fylkes-, forsvars- og politisstruktur, som alle bærer preg av svak legitimitet og uklar analyse. Det er verdt å minne om at den forrige store kommunesammenslåingen i 1964 ble begrunnet med en grundig faglig utredning i flere titalls bind for komme fram til en optimal struktur. Dagens prosess er langt mer tilfeldig og like mye ideologisk som analytisk. Endringene i lensmannsstrukturen har samme karakteristika, om enn ledsaget av noe mindre støy fordi man her ikke var avhengig av å følge lokalt selvstyre.

Men Flø spenner videre enn dette. Han går tilbake til EØS-avtalens diverse følgeeffekter og nasjonale endringer, som samling av Distriktenes utbyggingsfond, Småbedriftsfondet og Industrifondet i 1992 til Statens nærings- og

distriktsutviklingsfond. Dette ble senere til Innovasjon Norge, som fullførte sentraliseringsprosessen i 2014 ved å nedlegge de regionale styrene.

Den tradisjonelle bygdepolitikken som professor i bygdeutvikling Håvard Teigen argumenterte for i 1999, ble avvirket av en stortingsmelding rett i forkant. Men Norge opprettholder fortsatt en landbruksmodell som framstår som den beste i verden. Etter tusenårsskiftet har den tålt en kraftig råvareprisboble uten å skape økonomisk uro verken i næring eller samfunn, i motsetning til hva som har vært tilfellet i EU, USA og ikke minst New Zealand fra 2013 og framover.

Samtidig viderefører Norge et lovverk for fiskeri som i motsetning til Island gjør oss i stand til å styre mer (men lang fra alt) som foregår i næringen. Deltakerloven sier blant annet at over halvparten av fiskermannskapet skal være norsk, og at eierskapet til ressursene skal være nasjonalt. Råfiskloven styrer et salgssamvirke som gjelder fra Nord-Trøndelag og nordover. Her er potensial for sterkere styring – om stortingsflertallet vil.

Norge har også unngått å frislippe eiendomsmarkedet for jord, selv om skogen ble unntatt prisregulering i forrige stortingsperiode. Det er fortsatt en rekke faktorer

i norske distrikter som ikke bare peker i negativ retning, og avfolkning siden tusenårsskiftet har vært beskjeden. Derimot har *andelen* bosatt i distriktene sunket i perioden 2005–2015. Ikke grunnet stor utflytting, men fordi Norge lå på europatoppen i nettoinnvandring – og de langt fleste innvandrerne endte opp i byene. Regioner som Fløs egen, Nord-Vestlandet, har vist hva lokalpatriotisme og norsk innovasjonskraft kan lede til når nærings- og distriktspolitikk virker – ved å bli best i verden innen leverandørindustri.

Sviket Flø beskriver, hadde normalt gitt valgtap og politisk skifte i Norge. Men stortingsvalget 2017 ble overskygget av innvandringspolitikken gjennom aktiviteten til Frps sunnmørske dronning Sylvi Listhaug. Det vil neppe holde i 2021. Dessuten vil teknologiendringer som for eksempel stadig bedre digital infrastruktur virke desentraliserende og lette alle former for digital kommunikasjon og produksjon. I tillegg kan økt lokal produksjon av kraft, billig forflytning og spart tidsbruk med selvkjørende elbiler med mer igjen få bildet til å skifte – og snu svik til suksess.